

Centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie

Nástroje obcí k úsporám energií, pro podporu obnovitelných zdrojů a certifikaci budov

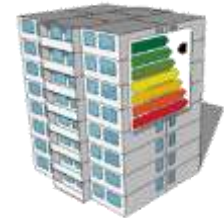
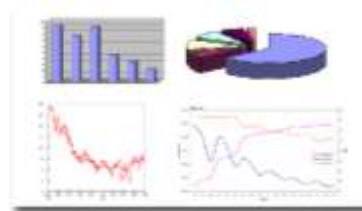
František Macholda

Téma:

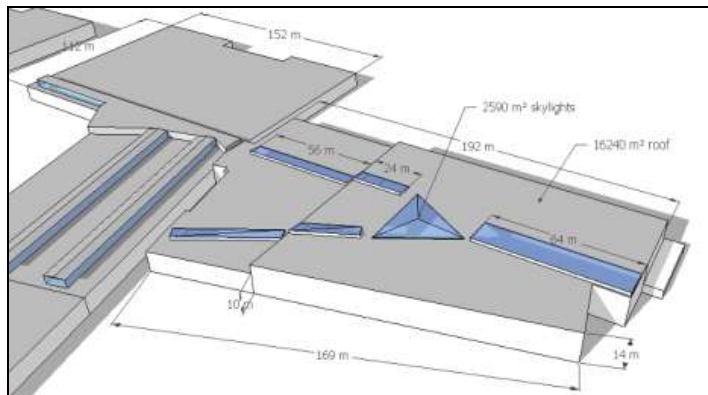
Hledání energetických úspor

EKOWATT

Centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie
Nezávislá konzultační společnost založená r. 1990

Reference

20 let historie, tisíce projektů

580 unikátních studií pouze v roce 2010

Největší tým energetických auditorů v ČR

27 specialistů

..... Co je to 1 kWh

1 kWh

Co s ní?

**Něco zvednout
???**

90 m

0

Co je 1 kWh?

1 kWh

Standardní Euro - žena (60 kg)

4800 m

0

Kolik stojí energie?

Kolik stojí 1 W?

1. Úspory energie nebo udržitelné strategie?
2. „Oficiální“ nástroje – energetický audit a průkaz
3. Komplexní systémy pro návrh a výstavbu – mezinárodní certifikační modely
4. Alternativní nástroje pro hledání úspor v existujících budovách – Retrofit survey a SmartCheck
5. Energetický management, monitoring a targeting

1. Úspory energie nebo udržitelné strategie?

Úspory energie nebo udržitelné strategie?

Co obce potřebují?

Snížit náklady na provoz budov

Najít potenciál úspor

Využít to, co lze využít bez investic

Najít zdroje pro investice

Udržet dosažené úspory

Úspory energie nebo udržitelné strategie?

Aspekty provozu budov:

Energie spojená s provozem budovy

Energie spotřebičů

Voda – pitná a dešťová

Materiály a odpady

Doprava

Úspory energie nebo udržitelné strategie?

Aspekty provozu budovy:

Energie spojená s provozem budovy

Energie spotřebičů Vytápění

Voda – pitná a dešťová Chlazení

Materiály a odpady Osvětlení

Doprava Větrání

Teplá voda

Pouze toto se hodnotí podle legislativy

2. „Oficiální“ nástroje – energetický audit a průkaz

Zákon 406/2006 Sb. o hospodaření energií

Soubor činností, jejichž výsledkem jsou informace o způsobech a úrovni využívání energie v budovách a v energetickém hospodářství prověřovaných fyzických a právnických osob a návrh na opatření, která je třeba realizovat pro dosažení energetických úspor.

§9 energetický audit

§10 energetický auditor

Energetický audit

Povinnost pro všechny subjekty se
spotřebou $> 35\,000$ GJ / rok

Povinnost pro veřejné subjekty se
spotřebou $> 1\,500$ GJ / rok

Audit – Problematické prvky

- Opatření se navrhuje z hlediska „technické správnosti“
- Ve variantách mohou být zastřena ekonomicky neefektivní opatření
- Minimálně dvě varianty
- Auditor doporučuje variantu

Audit – Problematické prvky

- Nereálné ekonomické hodnocení (stálé ceny)
- Chybí finanční analýza
- Chybí analýza rizik
- Naprostá většina auditorů netuší nic o investičním rozhodování

Energetický audit

Postup při plánování investic	Studie proveditelnosti	Energetický audit
podnikatelský záměr		
studie proveditelnosti	identifikace problému	identifikace problému
	analýza trhu	
	technická analýza a návrh variant	technická analýza a návrh variant
	ekonomická analýza	ekonomická analýza
	finanční analýza	
		analýza vlivu na ŽP
	analýza rizik a ostatních faktorů	
		návrh optimální varianty
výběr optimální varianty		
podnikatelský plán		
zajištění financování		
technická dokumentace		
realizace		

2.1 Průkaz energetické náročnosti budovy

PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY				
Typ budovy, místní označení			Hodnocení budovy	
Adresa budovy			stávající stav	po realizaci doporučení
Celková podlahová plocha:				
Měrná vypočtená roční spotřeba energie v kWh/m²rok			XY	XY
Celková vypočtená roční dodaná energie v GJ			XY	XY
Podíl dodané energie připadající na:				
Vytápění	Chlazení	Větrání	Teplá voda	Osvětlení
%	%	%	%	%
Doba platnosti průkazu				
Průkaz vypracoval			Jméno a příjmení Osvědčení č.	

č. 406/2000 Sb. (plné znění č. 61/2008 Sb.)

§ 6a zákona + prováděcí vyhl. 148/2007 Sb.

- Stavebník, vlastník budovy nebo společenství vlastníků jednotek musí zajistit splnění požadavků na en. náročnost budovy a splnění porovnávacích ukazatelů, a dále splnění požadavků stanovených příslušnými harmonizovanými českými technickými normami

Splnění se dokládá PENB:

- Při výstavbě
- Při větších změnách budovy s podlah. plochou nad 1000 m², které ovlivňují jejich energetickou náročnost; větší změnou se rozumí změna více než 25 % celkové plochy obvodového pláště budovy, nebo taková změna technických zařízení budovy s energetickými účinky, kde výchozí součet ovlivněných spotřeb energií je vyšší než 25 % celkové spotřeby energie

PENB

§ 6a odst. 2 zákona

PENB se dokládá při žádosti o stavební povolení

PENB se dokládá při prodeji nebo nájmu budov (i části), pokud byl zpracován kvůli stavebnímu povolení

PENB se musí umístit ve veřejných budovách nad 1000 m², pokud byl zpracován kvůli stavebnímu povolení (budovy pro účely školství, zdravotnictví, kultury, obchodu, sportu, ubytovacích a stravovacích služeb, zákaznických středisek odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací a veřejné správy)

PENB a Štítek

Vyhláška 148/2007 Sb.

ČSN 73 0540

PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY				
Typ budovy, místní označení		Hodnocení budovy		
Adresa budovy		stávající stav	po realizaci doporučení	
Celková podlahová plocha:				
A				
B				
C				
D				
E				
F				
G				
Měrná vypočtená roční spotřeba energie v kWh/m ² rok		XY	XY	
Celková vypočtená roční dodaná energie v GJ		XY	XY	
Podíl dodané energie připadající na:				
Vytápění	Chlazení	Větrání	Teplá voda	Osvětlení
%	%	%	%	%
Doba platnosti průkazu				
Průkaz vypracoval		Jméno a příjmení: Osvědčení č.		

ENERGETICKÝ ŠTÍTEK OBÁLKY BUDOVY						
Typ budovy, místní označení				Hodnocení obálky budovy		
Adresa budovy				stávající doporučení		
Celková podlahová plocha A ₀ = m ²						
CI	Velmi úsporná	A				
0,3		B				
0,6		C				
1,0		D				
1,5		E				
2,0		F				
2,5		G				
Mimořádně ne hospodárná						
Průměrný součinitel prostupu tepla obálky budovy U_{ext} ve W/(m ² ·K) $U_{\text{ext}} = H_T / A$				X	Y	
Klasifikační ukazatele CI a jim odpovídající hodnoty U_{ext} pro A/Y = m ² /m ²						
CI	0,30	0,60	(0,75)	1,00	1,50	2,00
U_{ext}						
Platnost štítku do				Datum		
Štítek vypracoval				Jméno a příjmení		
				Klasifikace		

PENB

Celková spotřeba provozní energie v budově rozpočtená na podlahovou plochu

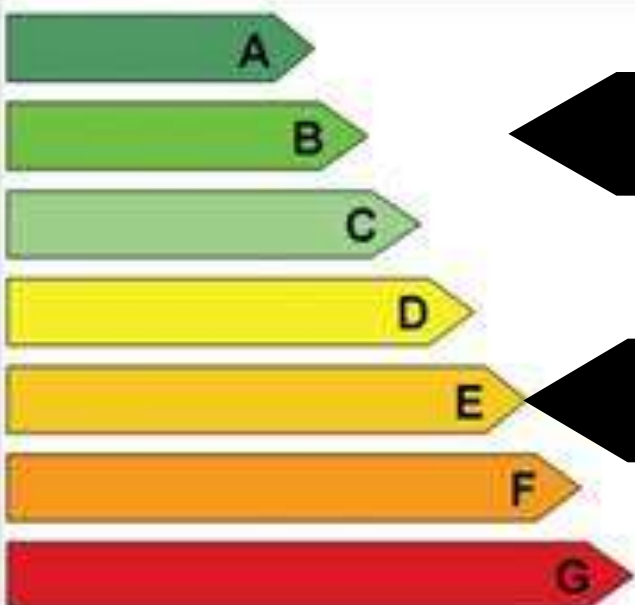
Vytápění	včetně pomocných energií
Chlazení	neuvažuje se technologická
Větrání	spotřeba
Teplá voda	
Osvětlení	vlastní zdroje pouze v budově

Vše se počítá, nic se neměří

PENB

kWh/m².rok	A	B	C	D	E	F	G
Rodinný dům	< 51	51 -97	98 - 142	143-191	192 - 240	241-286	>286
Bytový dům	< 43	43-82	83 - 120	121 - 162	163-205	206 - 245	>245
Hotel a restaurace	<102	102 - 200	201 -294	295 - 389	390-488	489-590	>590
Administrativní	< 62	62 - 123	124 - 179	180-236	237 - 293	294 - 345	>345
Nemocnice	< 109	109-210	211 -310	311-415	416-520	521 -625	>625
Vzdělávací zařízení	< 47	47-89	90- 130	131 -174	175 - 220	221-265	>265
Sportovní zařízení	< 53	53 - 102	103 - 145	146 - 194	195 - 245	246 - 297	>297
Obchodní	< 67	67- 121	122-183	184-241	242 - 300	301-362	>362

PENB

PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY		
Typ budovy, místní označení Adresa budovy Celková podlahová plocha:	Hodnocení budovy	
	stávající stav	po realizaci doporučení
Měrná vypočtená roční spotřeba energie v kWh/m²rok	XY	XY
Celková vypočtená roční dodaná energie v GJ	XY	XY

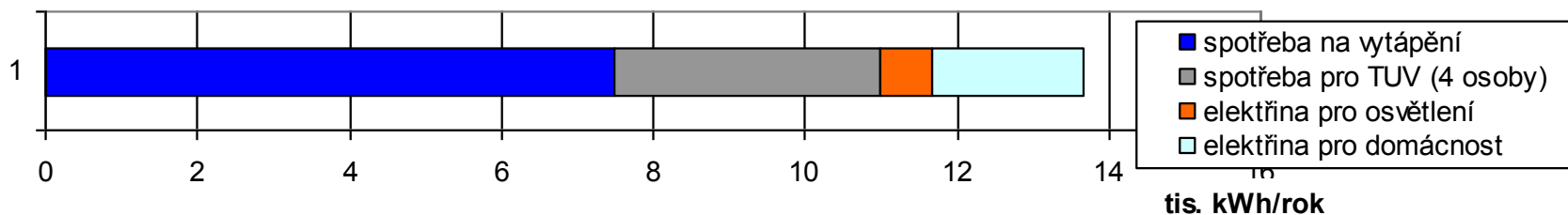
**celková spotřeba:
180 kWh/m²**

hotel : B (úsporná)

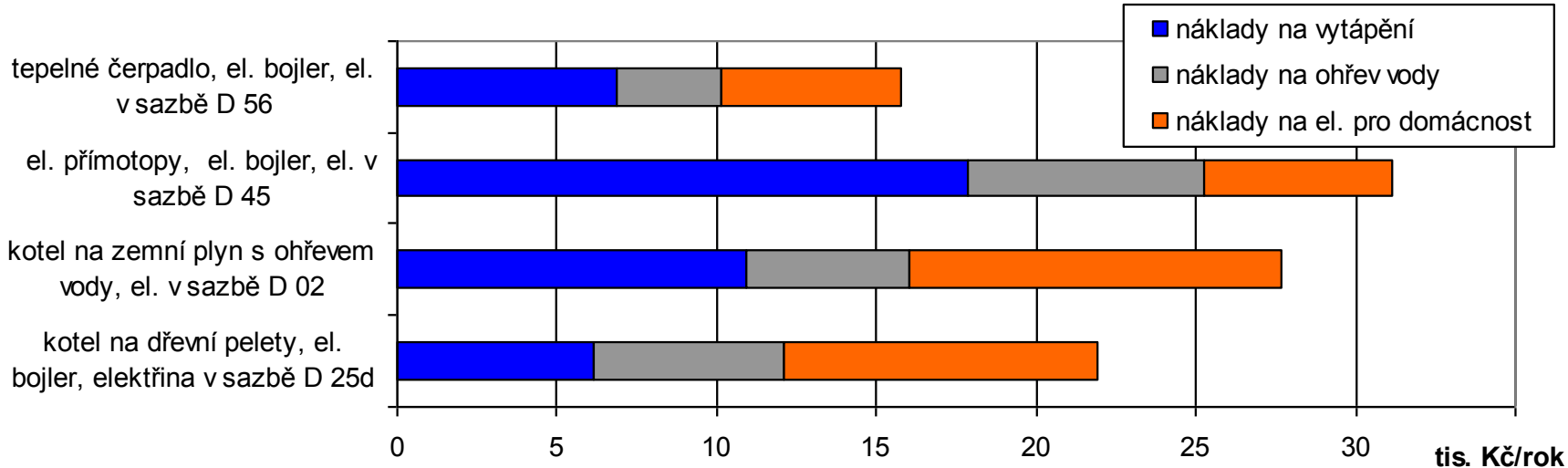
**bytový dům: E
(nehospodárná)**

PENB nesouvisí s náklady na provoz!

energetická bilance nízkoenergetického rodinného domu - příklad

ekonomická bilance nízkoenergetického rodinného domu - příklad

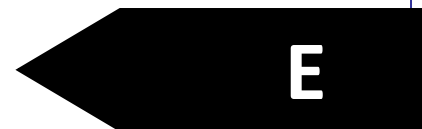
PENB - Příklad: volba parametrů

E

PENB - Příklad

Výchozí stav 208 kWh/m².rok

Výměna oken 192 kWh/m².rok

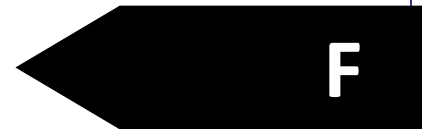
Okna + zateplení 124 kWh/m².rok

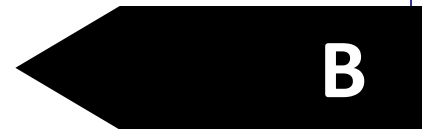
Výchozí stav, vyšší vnitřní zisky 167 kWh/m².rok

TUV dle normy 224 kWh/m².rok

Tepelné čerpadlo 83 kWh/m².rok

3. Mezinárodní certifikační systémy

Mezinárodní certifikační systémy

Komplexní přístup, nejen energetika

Snaha o „sustainability“

Proces začíná návrhem architekta
a končí zkušebním provozem budovy

Některé systémy hodnotí i provoz

Mezinárodní certifikační systémy

Dobrovolnost

Zájem investorů

Prokazatelně vyšší kvalita budovy

Prokazatelně vyšší obsazenost a výnosy

Prokazatelně vyšší hodnota investice

Mezinárodní certifikační systémy

Větší nároky na přípravu projektu

Větší nároky na spolupráci projekčního a realizačního týmu

Nutný koordinátor – konzultant

Nezanedbatelné náklady spojené s certifikací

Mezinárodní certifikační systémy

BREEAM – UK, nejvíce certifikací

LEED – USA, největší dynamika rozvoje

DGNB – D, u nás zatím nerozšířený

SB TOOL – CZ lokalizace (ČVUT), zatím
nerozšířený

Mezinárodní certifikační systémy

Logika přístupu – příklad LEED

- Lokalita (doprava, vztahy s okolím, světelné znečištění, atd.)
- Hospodaření s vodou (využití dešťové vody, snížení spotřeby pitné vody, regulace záplav)
- Energie a atmosféra (energetická náročnost, emise CO₂)
- Materiály a zdroje (recyklace, ekologické materiály)
- Kvalita vnitřního prostředí (VZT, těkavé látky, regulace teploty a osvětlení)

Mezinárodní certifikační systémy

Sidwell Friends Middle School–Washington, DC – LEED Platinum

Doprava:

Podpora pěší a cyklistické dopravy – umístění poblíž MHD, stojany na kola, sprchy a skříňky

Dešťová a pitná voda:

Zelená střecha, umělý mokřad napájený odpadní vodou z budovy

Energetika:

Pasivní design, osvětlení řízené fotosenzory, solární ventilace, otevíravá okna, fotovoltaika, napojení na centrální zdroj tepla

Materiály:

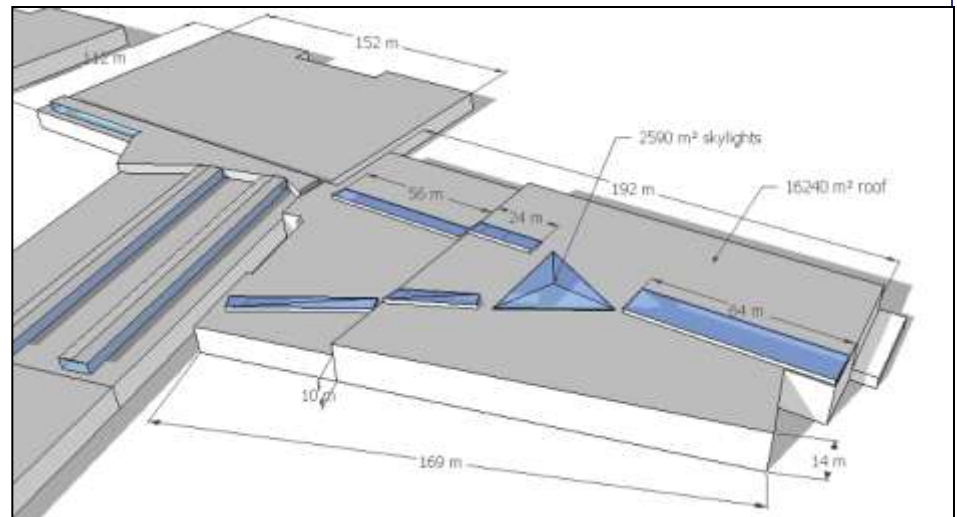
Ekologické, obnovitelné a recyklované materiály

Zvláštnosti:

Maximalizace denního osvětlení, využití zdrojů vody, zdravé vnitřní prostředí, absence strojního větrání, studentská laboratoř a produkce zeleniny.

4. Alternativní nástroje pro existující budovy – Retrofit survey a SmartCheck

Retrofit survey

Operativní hodnocení pro existující budovy

Původní metodika IKEA

Adaptovaná EkoWATTem na široké spektrum případů

Lze použít pro složité systémy

Retrofit Survey

Lze zahrnout vše:

Energie spojená s provozem budovy

Energie spotřebičů

Voda – pitná a dešťová

Materiály a odpady

Doprava

Retrofit Survey

Energy Consumption

	Energy use KWh/year	Key values KWh/m ²
Domestic hot water	8 20 000	17
Cooling	3 795 000	80
Heating	3 256 000	69
Electricity	13 534 000	286
Total:	21 405 000	452

Total energy savings after priority 1				
	Energy saving KWh/year	%	Energy use KWh/year	Key values KWh/m ²
Domestic hot water	-	0	8 20 000	17
Cooling	548 000	14.4	3 247 000	69
Heating	274 000	8.4	2 982 000	63
Electricity	1 851 500	13.7	11 682 500	247
Total	2 673 500	12.5	18 731 500	396

Total energy savings after priority 1+2				
	Energy saving KWh/year	%	Energy use KWh/year	Key values KWh/m ²
Domestic hot water	-	0	8 20 000	17
Cooling	1 096	28.9	2 699 000	57
Heating	388 000	11.9	2 868 000	61
Electricity	1 822 500	13.5	11 711 500	247
Total	3 306 500	15.4	18 098 500	382

The cooling consumption is measured on the cooling circuit pipeline (see Fig. 34 – red number 3)

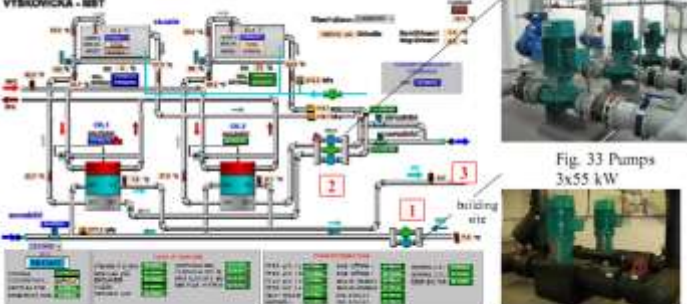

Fig. 34: Scheme of absorption cooling displayed in BMS.

Fig. 33: Pumps
3x55 kW

Fig. 32: Pumps
2x75 kW

Proposal of Energy conservation measures with priority 1:

Measure	Investments EUR	Maintenance EUR	Yearly saving EUR	Pay-back Time Years		
1) Main AHUs operating time optimization	-	-	8 000	Immediately		
2) Main AHUs frequency modulation based on time schedule operation	20 000	-	12 800	1.6		
3) Main AHUs frequency modulation based on actual ppm concentration	28 000	-	21 200	1.3		
4) Operating schedules of HVAC units and lighting	1 600	-	400	4		
5) Lighting system regulation based on actual interior daylight level	4 000	200	6 800	0.6		
6) Exterior lighting voltage decrement	2 000	-	800	2.5		
7) Optimizing the temperature profiles – cooling set point temperature in a relation to the outside temperature	-	-	4 280	Immediately		
8) Optimizing the temperature profiles – increasing constant cooling set point temperature	-	-	4 160	Immediately		
9) Monitoring on applied energy efficiency measures on heating and cooling system using E-T graphs	1 280	-	1 640	0.8		
10) Lighting system redesign to provide various intensities	30 000	-	4 800	6		
Total (excl. 2,8))	66 880	200	47 920			
Total energy savings after priority 1						
	Power saving KW	Peak power KW	Energy saving KW/h/year	Energy use KWh/year	Key values KWh/m ²	
Domestic hot water	0	120	-	0	50 000	3
Cooling	0	1600	100 000	7.1	1 315 000	70
Heating	0	1150	139 000	8.5	1 497 000	80
Electricity	0	1400	364 000	5.5	6 300 000	336
Total	-	-	603 000	6.2	9 162 000	489

SmartCheck

Operativní kvalifikovaná prohlídka – rychle a levně

Výstupy:

Úroveň energetického managementu

Obecná úroveň systémů budovy

Základní směry pro další postup

Příklady

Walter

Úspora

12 %**2 138 000 Kč/rok**

Návratnost

5 letÚspora CO₂**308 t/r**

Dymos

7 %**712 000 Kč/rok****4 roky****274 t/r**

Donaldson

11 %**546 000 Kč/rok****2 roky****88 t/r**

Příklady

Výrazný rozdíl ve spotřebě – kde je rozdíl?

5. Monitoring a targeting

Monitoring a targeting

E³ Analýza

ENERGETIKA

EKONOMIKA

ENVIRONMENT

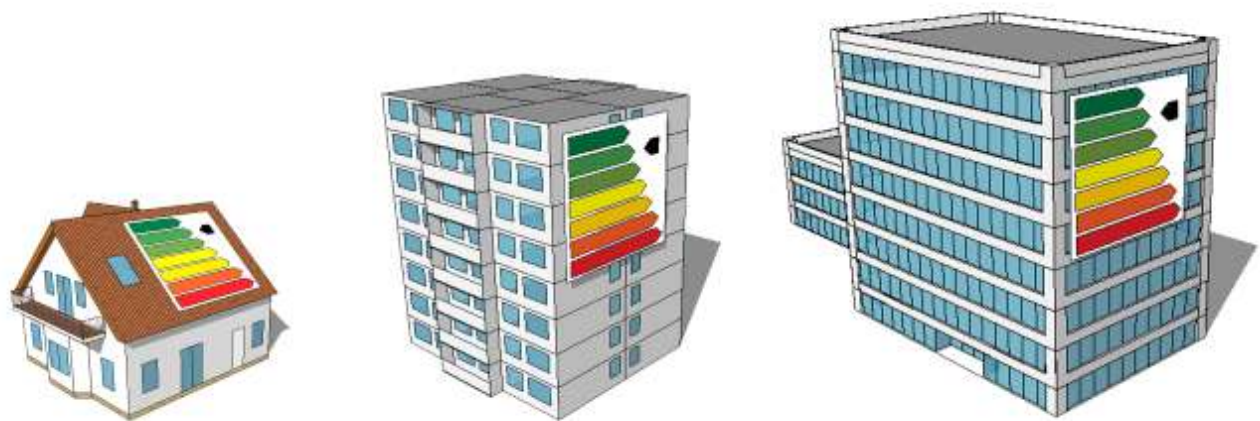

Monitoring a targeting

Postup:

- Analýza systému
- Stanovení cílů
- Měření a vyhodnocování
- Zdůvodnění odchylek a návrhy na zlepšení
- Stanovení nových cílů
- ...atd

Shrnutí

Shrnutí

Nástroje dané legislativou

Energetický audit

Nevhodný pro manažerské rozhodování, rigidní struktura, pohled státního úředníka, v některých případech povinný

Pro nové budovy –

Průkaz energetické náročnosti

Porovnává budovy jako výrobek, nevypovídá o provozních nákladech, může podávat zkreslený dojem

Shrnutí

Dobrovolné nástroje

Pro existující budovy – Retrofit survey

Manažerský pohled, pružná struktura na základě požadavků zadavatele, důraz na organizační opatření a lidský faktor

SmartCheck

Rychlý a levný, první sonda

Shrnutí

Dobrovolné nástroje

Mezinárodní certifikace

Komplexní hodnocení vlivu budovy na okolí přesahující pouhou energetickou náročnost

Shrnutí

Cesta k šetrné budově

E³ analýza

Rovnováha mezi energetickou, finanční a environmentální stránku

Komplexní přístup, nejen energie

Rozbití tradičního lineárního systému a jeho nahrazení sítovou spoluprací se zpětnými vazbami

Výsledky přináší hlavně průběžná práce

Děkuji za pozornost

Mgr. František Macholda, MBA

EkoWATT CZ s.r.o.

Areál Štrasburk

Švábky 2, 180 00 Praha 8

Rumunská 655/9, 460 01 Liberec

Žižkova 1, 370 01 České Budějovice

tel.: +420 266 710 247

e-mail: frantisek.macholda@ekowatt.cz